

Uunga siunnersuut: Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat
Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneernejqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini kingullermik ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napätök, Naleraq, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Kristian Therkelsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Karl Tobiassen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Frederik Nielsen, Demokraatit

UPA2024-mi ulloq 11. aprilimi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Naalakkersuisut nassuiaapput siunnersuummi qulakkerinninnissamat tunngavigineqartut tassaasut pisuussutit inuiaqtigiit pigisarigaat, uumassusilinnik piujuartitsinissaq, aningaasaqarnikkut piujuartitsinissaq, inuuniarnikkut attanneqarsinnaasumik ingerlatsinissaq, ingerlatsivimmi sunniuteqarluni akuliutinnginnissaq, paasissutissanik katersinissaq ingerlatsivimmilu ammasumik pissuseqarnissaq. Taakku siunertaralugit siunnersuutip ilaatigut imarai piffissap ikaarsaariarfiusup kingorna Kalaallit Nunaanni aalisarnermik ingerlataqarnermi kalaallit 100 %-imik piginnittuunissaat kiisalu pisassiissutit piffissami killilimmi atuuttunngortinnissaat piumasaqaataassammata. Sumiiffimmi 47-mi sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi pisassiissutinut niuerutigineqarsinnaasunut nammineq pigisanut aaqqissuussinermik (PNNP) ilaannakortumik allanillu aalisarnermi pisassiissutinik niuerutigineqarsinnaasunik nammineq pigisanik atuutsitsisoqalissaq. Aammattaaq

pisassiissutit amerlassusaasa killissaat piginnittuunermullu tunngasut iluarsivigineqassapput kiisalu paasissutissanik katersisarnermut periutsit nutarterneqassallutik.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut siullermeerneqarmat siammasissumik oqallittoqarpoq. Siunnersuut ilaannakortumik taparserneqarpoq, siunnersuutillu immikkoortuisa ilaannut atatillugu siunnersuummi immikkoortut pingaernerit qitiusut erseqqissarneqarnissaat iluarsivigineqarnissaallu siunertaralugit suliarinnittoqaqqinnissaa pisariaqartoq oqaatigineqarluni. Tamanna pissutigalugu siunnersuut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliamit suliarineqartussangorlugu innersunneqarpoq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut piffissami 29. november 2023-mit 24. januar 2024-p tungaanut tusarniaassutigineqarpoq.

Tusarniaanermut akissutit inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarput, tamannalu Inatsisartut Siulittaasoqarfiata iluserititassatut piumasaqaataanut naapertuulluni.

Piffissap tusarniaaffiusup sivisussusia kiisalu tusarniaanermut akissutit siunnersuummut naammattumik ilanngunneqarsimanersut pillugit pisortatigoortumik oqallinnermi Inatsisartunilu siullermeerinninnerup ingerlanneqarnerani initungaatsiarsimasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Piffissap tusarniaaffiusup sivisussusianut atatillugu Naalakkersuisunit oqaatigineqarpoq siunnersuut sapaatip akunnerini arfineq pingasuni tusarniaassutigineqarsimasoq, naak Naalakkersuisut tusarniaanermut najoqqutarisassaat malillugit tamatuma sapaatip akunnerinik sisamanik taamaallaat sivisussuseqarnissaa piumasaqaataagaluartoq. Tassunga atatillugu aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissuteqarneraniilli siunnersuutip matumani pineqartup saqqummiunniarneqarnera ukiut marluk sinnerlugit sivisussuseqarsimanera tikkuarneqarpoq. Tuarniaanermut akissutit tiguneqartut siunnersuummi aalajangersakkani 15-init amerlanerusuni allannguisoqarneranik nassataqartut Naalakkersuisut ataatsimiititaliamut paasissutissiissutigaa.

4. Siunnersuutip oqaluttuassartaa suliarineqarneralu

Aalisarneq pillugu inatsit maanna atuuttoq 1996-imeersuuvoq kingusinnerusukkullu allanngortinneqarluni. 2017-imi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni aalisarneq pillugu inatsisissamut nutaamut siunnersuut Inatsisartunut saqqummiunneqarpoq siullermeerneqarlunilu, atorunnaarlunilu.

Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuaq 2018-imi pilersinneqarpo sulianilu 2019-imi aallartillugu. Taanna soqutigisalinnik, tassungalugu ilanngullugu aalisarnermik inuussutissarsiutilinnik, biologibnik, aningaaserivinnik allanillu peqataaffigineqarpoq. Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa 2021-mi saqqummiunneqarpoq. Nuummi,

Maniitsumi Ilulissanilu ataatsimiinnerni saqqummiunneqarpoq. Kingornagut Nuummi Ilulissanilu soqutigisallit peqataaffigisaannik aalisarneq pillugu isummersoqatigiinnerit ingerlanneqarput. Aammattaaq Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisuusimasut marluusut siunnersuutip matumani pineqartup suliarineqarneranut atatillugu Kalaallit Nunaata Kitaani tamarmi innuttaasunik ataatsimiisitsisimapput. Siunnersuut aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaanik aallaaveqartoq Naalackersuisut tikkuarpaat, aammali isummersoqatigiinnernit, innuttaasunik ataatsimiisitsinernit oqaloqatigiillunilu ataatsimiinnernit aalisarnermik soqutigisallit peqatigalugit ingerlanneqartunit annertuumik sunnerneqarsimalluni. 2023-mi aasaanerani Inatsisartuni partiit politikikkut isumaqatigiissusiorput, tamatumani siunnersuutip imarisaaanut ilanngussinissaminnut periarfissaqartinneqarlutik.

5. Sassartitsinerit

Ataatsimiititaliaq siunnersuummik matumani pineqartumik suliarinninnermini soqutigisaqatigiinnit matuma kinguliani allassimasunit aallartitanik ataatsimeeqateqarpoq:

- QAK
- Royal Greenland
- Grønlandsbanken
- KNAPK
- Bank Nordik
- Sulisitsisut aalisarnermik avammullu nioqquteqarnermik inuussutissarsiorturnut ataatsimiititaliaat
- SISA
- Polar Seafood Greenland
- Nutaaq Seafood ApS – pilersinneqalersoq
- Nunatsinni kommunini ukunani borgmesterit: Avannaata Kommunian, Qeqqata Kommunian, Kommune Qeqertalik, Kommunarfik Sermersooq aamma Kommune Kujalleq
- SIK
- Polar Seafood KNAPK peqatigalugu

Ataatsimiititaliami peqqissaartumik suliarinninnissaq qulakkeerniarlugu siunnersuummi immikkoortut ilarpassui paasisaqarfigiumallugit ingerlataqartut soqutigisaqatigiillu tusarniarnissaat pingaaruteqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Sassartitsinneqartunik assigiinngitsunik ataatsimeeqateqarnerit imarisaat assigiinngitsorujussuupput. Sammineqartut aningaasalersuinnermut, tunitsivinnut, pisassiissutit amerlassusaasa killissaannut, piginnittuunermi pissutsinut allanullu attuumassuteqarput. Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq ataatsimiinnerni taakkunani aamma peqataavoq.

6. Inatsisartut ataatsimiititaliaannik allanik peqataatsineq

Inatsisissatut siunnersuutip inuiaqatigiinnut annertuumik pingaaruteqarnera, taamaalillunilu Inatsisartuni ataatsimiititalianut arlalinnut attuumassuteqarnera pissutigalugu siunnersuutip siullermeerneqarnerani ataatsimiititaliat allat peqataatinneqarsinnaanerannut periarfissat erseqqissaatigineqarput. Tamatuma saniatigut partiit ataatsimiititaliami aallartitaqartut kisimik pinnatik partiilli tamarmik ataatsimiititaliap sulinerani peqataatinneqarsinnaanerat oqaluuserineqarpoq.

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq peqataatinneqassasoq ataatsimiititaliap suliarinninnermini aalajangerpaa.

7. Iisimatitsiffiusumik ataatsimiinnerit Naalakkersuisunullu apeqquaqatit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini atugassatut apeqquait arlallit akissuteqarfigeqqullugit Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq marloriarluni qinnuigaa. Ataatsimiititaliap apeqquait ilanngussaq 1-itut Naalakkersuisullu 25. aprilimi aammalu 29. aprilimi akissuteqaataat ilanngussaq 2-tut kakkiunneqarput.

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisup ataatsimiititaliaq ataatsimiinnermut persuarsiorfiunngitsumut 29. aprilimi ingerlanneqartumut aggersarpaa.

8. Siunersuineq

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq siunersuunissamut marloriarluni aggersarpaa. Siunersuunissamut aggeqqusissutit ilanngussaq 3-tut ilanngunneqarput akissutillu ilanngussaq 4-tut ilanngunneqarlutik.

9. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siunnersuut Inatsisartunit siullermeerneqarami siammasissumik oqallisigineqartoq, siunnersuummilu isiginiagassat ilaat amerlasuut sukumiisumik oqaluuserineqartut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Ataatsimiititaliap suliarinninnermini soqutigisallit arlallit ataatsimiititaliap siunnersuut pillugu isumaliutigisaanut tapersiisut ataatsimeeqatigai. Aammattaaq ataatsimiititaliap Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq siunersuinnermut aggersarpaa kiisalu ataatsimiitsitaliamut sassartitsinissat kisaatigineqartut aammalu sassarumallutik qinnuteqartut tamarmik naapinneqarlutik. Suleriaaserlu naapertorlugu sassartitsinerit ingerlanneqarsimallutik. Ataatsimiinnernit tapersiissutit tunngavigalugit ataatsimiititaliap siunnersuut suliaraa. Oqaluuserinninnermi sammiviit pingaarnerit immikkoortuni tulliuttuni nassuiarneqarput.

9.1. Pisassiissutit, pisassiissutit amerlassusaasa killissaat aamma ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut

Siullermeerrinnermi oqaluuserineqartut ilarpassui pisassiissutit amerlassusaasa killissaat kiisalu pisassiissutit procentitaat iluarsivigineqartariaqarnerisut pillugit siunnersuummi aalajangersakkanut attuumassuteqarput.

Ilaatigut inatsisitigut akisussaatitaasunut pisussaatitaasunullu, inunnut ataasiakkaanut ingerlatseqatigiiffinnullu pisortanit pigineqartunut pisassiissutit amerlassusaasa killissarisannut procentit nutaat siunnersuummi aalajangersarneqarput. Inatsisitigut akisussaatitaasut pisussaatitaasullu pisassiissutit amerlassusaasa killissaannik TAC-t tamarmiusut procentiata annertunerpaaffisaanit matuma kinguliani allassimasumit annertuneroqqusaanngitsunik peqarnissamik § 32, imm. 1, nr. 1-5-ini aalajangersakkami peqquneqarput:

- 1) *Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarneq: 20,000%*
- 2) *Tunumi raajarniarneq: 33,333%*
- 3) *Kalaallit Nunaata kitaani sinerissap qanittuani qaleralinniarneq, tak. § 28, imm. 1, nr. 4): 2,500%*
- 4) *Kalaallit Nunaata kitaani saattuarniarneq: 17,000%*
- 5) *Kalaallit Nunaata kitaani § 28, imm. 1-imut ilaasunik aalisagaqatigiinnik assigiinngitsunik avataasiorluni aalisarneq: 20,000%*

Inunnut ataasiakkaanut pisassiissutit amerlassusaannut killigititaq siullermeerinninnermi aamma oqaluuserineqarpoq. Tamatumunnga atatillugu oqariaaseq ”inuit ataasiakkaat” oqallisigineqarpoq, tassami siunnersuut malillugu ”inuit ataasiakkaat” pineqartillugit tassani aamma ilaassammata taakku qanigisaat kiisalu taakku toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu piginnittuunerat. § 32, imm. 2, nr. 1-3-ni aalajangersagaq naapertorlugu oqaatigineqarpoq, inuit ataasiakkaat matuma kinguliani allassimasut qaangerlugit TAC-mit pisassiissutinik pigisaqaqqusaanngitsut:

- 1) *Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarneq: 12,500 %*
- 2) *Kalaallit Nunaata kitaani sinerissap qanittuani qaleralinniarneq: 2,500%*
- 3) *Kalaallit Nunaata kitaani saattuarniarneq: 12,500%*

Naalackersuisut oqarnerat malillugu pisassiissutit amerlassusaannut killiliinerit taakku piginnittuunerup siammarternissaanik qulakkeereqataassapput, taamaalillunilu pisassiissutit assanni ikittuni eqiterutinninnissaat qulakkeerlugu. Ingerlatsisut ilaat aalajangersakkanik malinnikkumallutik pisassiissutinik ilaannik tunisaqartariaqassapput. Tamanna partiit akornanni assigiinngitsunik isumaqarfigineqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Royal Greenland taassumalu atuuffia siullermeerinninnermi oqallisigineqangaatsiarpoq. Siunnersuut malillugu Royal Greenland ingerlataqartunut namminersortunut allanut sanilliullugu immikkut iluaquserneqassassoq oqallinnerup ingerlanerani ilaatigut erseqqissaatigineqarpoq.

Ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut toqqaannartumik toqqaannaanngitsumilluunniit Kalaallit Nunaannut TAC-ni pisassiissutinik matuma kinguliani allassimasut qaangerlugit

annertussusilinnik pigisaqaqqusaanngitsut siunnersuummi § 32, imm. 3, nr. 1-5-ini allassimavoq:

- 1) Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarneq: 33,333%
- 2) Tunumi raajarniarneq: 33,333%
- 3) Kalaallit Nunaata kitaani sinerissap qanittuani galeralinniarneq: 2,500%
- 4) Kalaallit Nunaata kitaani saattuarniarneq: 17,000%
- 5) § 28, imm. 1-imut ilaasunik Kalaallit Nunaata kitaani aalisagaqatigiinnik assigiinngitsunik avataasiorluni aalisarneq: 40,000%.

Assigiinngissut tamanna inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini ilaatigut ima nassuiarneqarpoq “*Royal Greenlandip ingerlatseqatigiiffinnut namminersortunut sanilliullugu assigiinngissutigaa inuiaqatigiinni, suliffeqarnermi, isumaginninnikkullu pisussaaffilersugaanera, ingerlatseqatigiiffiit namminersortut taamatut pisussaaffilersugaanatik.*” Tamatuma saniatigut pisassiissutinit pigisat oqaatigineqartut piginnittuunermik siammarterutaasutut Naalakkersuisunit isineqarput, Royal Greenlandip pisortanit pigineqarnera pissutigalugu.

Taamatut immikkut iluaquserneqarneq partiit akornanni assigiinngiaartumik isumaqarfigineqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Illuatungaatigut Royal Greenlandip tunitsivinnik ammasunik peqarnissamat pisussaaffeqarnera aammalu sumiiffinni ingerlatseqatigiiffinnit allanit unammilleqatigiinnermi atugassarititaasut atorlugit tunitsivinnik ingerlatsinissamat periarfissaqarfionngitsutut nalilernerqartuni suliffissanik tunitsiveqarnermilu periarfissanik qulakkeerinera aalisarneq pillugu inatsimmi immikkut inissisimatinneqarnera akuersaarneqarpoq. Akerlianik ingerlataqartut tamarmik unammilleqatigiinnermi assigiimmik atugassaqaarnissaat qulakkeerneqassasoq kissaatigineqarpoq, taamaattumillu Royal Greenlandip pisassiissutitigut assigiinngitsunik periarfissinneqarnermigut immikkut atugassaqaartinneqarnera pitsaanngitsutut isigineqarluni.

Siunnersuummik suliarinnereernermini ataatsimiititaliaq isumaqarpoq ingerlatsisut unammilleqatigiinnikkut assigiimmik atugassaqaartinneqarnissaat pingaaruteqartoq. Taamaattumillu pisassiissutit amerlassusaasa killissaat eqqarsaatigalugit siunissami ikaarsaariarfeqartumik ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut namminersortullu naligiissinneqarnissaat ataatsimiititaliamit piumasarineqarpoq.

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut kaammattuutigaat piffissami aaliangersimasumi ikaarsaariafilikkamik, ingerlatseqatigiiffinnut pisortanit pigineqartunut nunatta kitaani raajarniarnermi pisassiissutit amerlassusaasa qummut killissaat 33,33 %-imiit nalimmassarneqassasoq, ingerlatseqatigiiffinnut allanut piumasaqaataalersussanut naapertuussarlugu. Taamatut kaammattuineq tunngaveqartinneqarpoq, Royal Greenlandip

ingerlatseqatigiiffinnut namminersortunut sanilliullugu assigiinngissutigimmagu inuiaqatigiinni, suliffeqarnermi, isumaginnikkullu pisussaaffilersugaanini, ingerlatseqatigiiffiit namminersortut taamatut pisussaaffilersugaanatik. Taamaalillunilu inoqarfippassuarni inooqatigiinnikkut aningaasarsiornikkullu qitiullunnarluni. Ingerlaannartumik naligiimmik piumasaqarfigineqassaguni inuiaqatigiinnut equngasumik kingunerlunninnissaa uani aamma pineqarpoq.

Ataatsimiitsitaliami amerlanerussuteqartut kaammattuutigaat Royal Greenlandip nalimmassartinneqalernerani, najukkani aalisartut peqatigalugit tamakkiisumik imaluunniit piginneqatigiinnikkut aaqqissuussisoqassasoq.

9.2. Piginnittuuneq

Inatsisissatut siunnersuummi aalisarnerni tamani kalaallit 100 %-imik piginnittuunissaat eqqunniarneqarpoq. Aammattaaq nunat allamiut piginnittuunerisa atorunnaarsikkiartuaarnissaanut ikaarsaariarfiusumik piffissaliisoqarpoq.

Kalaallit Nunaanni ukiuni tallimani aalajangersimasumik najugaqarsimanissaq akuersissummik pissarsinissamut piumasqaataasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Nunat allamiut nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiuteqarunnaarnissaannik piumasqaat inatsisissanut siunnersuummut nassuiaatit malillugit inuussutissarsiutinut annertuumik aningaasartuuteqarfiusussanut aningaasanik pissarsiniarnermut periarfissanut sunniuteqassaaq.

Aammattaaq nunatsinneersunit piginnittoqarnissaanik siunnersuummi piumasqaat assersuutigalugu kujataani tunumilu umiarsuaatileqatigiinnit nunanit allamiunit pigineqartunit ingerlatsiviusuni aalisarnermik inuussutissarsiutilinnut sunniuteqassaaq.

Siunnersuut soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfiit aalisarnermik inuussutissarsiummut aningaasaliisinaanissaannut periarfissiissaaq.

Aalisakkat isumalluutit kalaallinit 100 %-imik pigineqarnissaasa qulakkeerneqarnissaanik Naalakkersuisut kissaatigisaat ataatsimiititaliamit iluarisimaarneqarpoq. Tamanna namminiilivinnissamut ingerlanermi alloriarnertut pingaarutilittut ataatsimiititaliamit isigineqarpoq.

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa nunatsinni pisassiissutit ilaat EU-mut tunniunneqartarmata. Aalisakkat isumalluutit nunatsinni innuttaasunut tunniunneqarnissaannik qulakkeerinninniarnep ilaatut EU-mut pisassiissutit taarsiullugu kalaallinut aalisartunut tunniunneqarsinnaanerannut periarfissat misissoqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

Ataatsimiitsitaliami amerlanerussutillit Naalakkersuisunut kaammattuutigaat, avataaniit piginnittuusinnaanermut immikkut ittumik akuersisisinnaaneq allannguutissatut

siunnersuuteqarnikkut peerneqassasoq. Taamaalilluni tamakkiisumik inatsisissatut siunnersuutaasup ikaarsaariarfeqareernerani, nunatsinnit tamakkiisumik piginnittuusussaanerup naqissuserneqarnissaa qulakkeerneqassammat.

9.3. Aqutsiveqarfiiit

Aqutsiveqarfik 47 siullermeerinninnermi oqallisigineqarluartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Pingaartumik PNNP-mik aaqqissuussinerup ilaannakortup kingunerisinnaasai kiisalu pisassiissutit amerlassusaasa 2,5 %-imik killilerneqarnerat oqallinnermi erseqqissaatigineqarput.

Aqutsiveqarfimmi 47-mi umiatsiaaqanun 6 meterit ataallugit takissusilinnut PNNP-mik aaqqissuussineq ilaannakortoq siunnersuutikkut atuutilersinneqassaaq. Tamanna malillugu ingerlataqartut ullumikkut paggatassiissutinik aalisartut PNNP-mik aaqqissuussinermut ilaalernissaminnut periarfissaqalissapput. Taamaaliornikkut angallatinut 6 meterit sinnerlugit takissusilinnut ataatsimoortunut PNNP-mut ilaareersunut ilaalissapput. Taamatut aaqqissuussineq aalisarnermik sunniuteqarnerulersitsissasoq kiisalu aalisartut aalisarnermikkut namminneq aaqqissuussinissamut periarfissaannik pitsaanerulersitsissasoq Naalakkersuisut ilaatigut nassuiaatini oqaatigaat.

Aammattaq aqutsiveqarfiup 47-p sumiiffinnut pingasunut aggulunneqarnissaanut periarfissaq siullermeerinninnermi eqqaaneqarpoq.

Pisassiisarnerni aqutsiveqarfik 47 ataatsimut pisassiiffigineqartassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, pisassiissutinik tunniussineq aqutsiveqarfik 47 sumiiffittut ataatsimoortutut isigalugu, annerpaamik pisassiissutit 2,5 %-tinut naatsorsorneqarlutik. Ataatsimiititaliaq isumaqarportaaq, ulluinnarni aqutsinermi aqutsiveqarfik 47 pingasunut aggulunneqarsimassasoq, tamannalu Naalakkersuisut nalunaarusiornermikkut naammassisassagaat.

9.4. Ilinniartitaaneq

Aalisarnermut tunngasut iluanni ilinniartitaanerup ilisimatusarnerullu pingaartinnerunissaat pisariaqartoq nalinginnaasumik oqaatigineqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Aalisakkanik tunisassianik suliarinninnermi suliareqqiinnermilu ilisimasaqarnerulernissaq periarfissaqarnerulernissarlu siunertaralugu iliuusissanik allanik aalajangersimasunillu aallartitsisoqarnissaa pisariaqartinneqartoq oqaatigineqarpoq. Taamaattumik aalisarnikkut periarfissat annertusarniarlugit pitsanngorsarniarlugillu aningaasanik immikkoortitsisoqartariaqartoq ataatsimiititaliaq nalinginnaasumik isumaqarpoq.

Aammattaq aalisarnermi aningaasaqarneq pillugu institutumik pilersitsinissaq siunertaralugu Naalakkersuisut suliniutit attuumassuteqartut allat ilaanni suleqatigiissitaliorsimanerat ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq.

9.5. Tulaassisussaataaneq, iluaquteqarnissamut pisussaataaneq suliffissaqartitsiniarnerlu

Raajarniarnermi tulaassisussaataaneq inatsisissatut siunnersuummi allanngortinneqarpoq, taamaalilluni Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarnermik ingerlatsisut pisamik 25%-iannik siunissami tulaassisussaataalissallutik, taamaalillutillu aamma pisamik 75%-iisa missaannik angallammi suliarinninnissamut periarfissaqassallutik.

Tamatuma saniatigut ukiumoortumik pisassiissutit 85%-iannik iluaquteqarnissamut pisussaaffik atuutsinneqalissaaq. Ingerlataqartoq pisassiissutit 85%-iinik pisaqarsinnaangikkuni pisassiissutit 8%-iannik tunisinissaminut periarfissinneqassaaq. Aammattaaq pisassiissutit 15%-iannik nuussinissamut periarfissaqalissaaq.

Siunnersuummi procentit eqqunneqartut siullermeerinninnermi aamma oqallisigineqarput.

Ukiumoortumik pisassiissutit 85 %-iinik iluaquteqarnissamut siunnersuummi pisussaaffik aalisartunut artukkiisinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, tassa silap pissusia pissutsillu allat pissutigalugit piumasaqaatip eqquutsinniarnera ajornarluinnarsinnaammat.

Taammattumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit kaammattorneqarput, taamaalilluni iluaquteqarnissamut pisussaaffik 75 %-imut appartinneqarluni.

Suliffissaqartitsiniarmut kingunerisassatut naatsorsuutigisat siunnersuummut nassuiaatini takuneqarsinnaapput.

Pisassiissutit aammalu piffissaq PNNP malillugu avataasiorluni aalisarnermut ikaarsaariarfusoq, kalaallit 100%-imik piginnittuunissaat kiisalu Kalaallit Nunaata kitaani PNNP malillugu avataasiorluni qalerallinniarnermik ingerlatsisut amerlanerulernissaannut periarfissaq suliffissaqartitsinerup annertunerulernissaanik nassataqassangatinneqarput.

Tunisassiorsinnaanermut akuersissutit qaffasinnerusut, saattuarniarnermi PNNP-p atorneqalernissaa kiisalu sinerissap qanittuani umiatsiaararsorluni aalisarnermi PNNP-p atorneqalernissaa suliffissaqartitsinerup annikilleriarnernanik kinguneqarsinnaapput.

Aalisarneq pillugu inatsisip nutaap kingunissaasa aalisarnermik inuussutissarsiummi suliffissaqartitsinermut kalluaannginnissaat ataatsimut isigalugu pingaaruteqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Naalakkersuisunut kaammattutigaat nunamut tulaassisussaataaneqarnermut minnerpaaffiliussap 25%-imiit 30%-imut qaffanneqassasoq. Taamaalilluni sulisartoqarnikkut, suliffissuaqarnikkut kiisalu nunami aalisarnermit sunnerneqartumik aningaasarsiornerup suli periarfissaanissaa tunngavissaqaqqullugu. Soorlu Aasianni aalisakkanut suliffissuup ataannarnissaanut qulakkeerinneqartaassammat. Amerlanerussuteqartut taamak isumaat aamma

tunngaveqarpoq tusarniaanermi aamma sassartitsisarnernit nunami suliffissuaqarnerup sulisartoqarnerullu qanoq pingaartigineranik oqariartuutitut naalaarnissaq naaperiaanissarlu. Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartuttaaq kaammattuutigaat, tunisassiorfiup Aasianni matunegassalluni oqariartuutigineqartup piunnarnissaanut aaqqiissutissanik Naalakkersuisut aqutissiuusseqataaqullugit.

10. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneratigut aningaasaqarnikkut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatit ataanni nassuiaatigineqarput.

Siunnersuutip immikkoortuisa ilai taarsiivigineqarnissamik piumasaqaateqartoqarneranik kinguneqarsinnaasumik arsaarinnissuteqarnertut iluseqartumik nassataqarsinnaanersut Naalakkersuisut nassuiaatini isummerfigisimagaat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Inatsit taamatut pisoqarsinnaanerata pinngitsoortinnissaa siunertaralugu suliarineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani kingunerisassanut naatsorsuinermit atorveqartut erseqqinnerusumik paasineqarnissaannik pisariaqartitsisoqarsimasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Taamaattumik kisitsisit naatsorsuinerillu inatsisissatut siunnersuummi matumani pineqartumi tunngavigineqartut itisilerneqarnissaat erseqqissarneqarnissaallu pisariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Aningaasaqarnikkut kingunerisassanik naatsorsuinerit nalornissutaanerit pissutigalugu ataatsimiititaliaq taakkununga tunngasunik ilaatigut apeqquteqarpoq. Piffissami ikaarsaariarfiusumi aningaasalersuutissanik qulakkeerinninnissaq ataatsimiititaliamit pingaaruteqartut isigineqarpoq, taamaattumillu aalisartunut aningaasaliisinnaanikkut aningaasanillu attartornissamut qularnaveeqqusiisutaasinnaasunik periarfissanillu qulakkeerinnequllugit Naalakkersuisut kaammattorneqarput. Taamaalilluni ikaarsaariarnermi aalisartut ineriartortuarnissaannut qulakkeerinnittussamik. Ataatsimiititaliammi maluginiarpaq tusarniaanermi aammalu sassartitsisarnerni tamanna avaqqunneqarsinnaangitsoq aaqqiissuteqarfīgissallugu.

11. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Naalakkersuisut qulaanni saqqummiunneqartunut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereerneranni siunnersuut iluserilikkamisut iluseqartoq akuerineqassasoq **ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersut Siumumeersullu inassutigaat.**

Ataatsimiititaliamit ikinnerussuteqartut Naleqqameersut sinnersuut pillugu ima oqaaseqarumapput:

Inuiaqatigiinni aalisarnej aningaasarsiorfitta pingaarnersaraat taamaammat torrallaanissaq atuisunullu aaqqiinissaq pingaaruteqaqaaq.

1990-ikkunni kukkussutaasimasut ilinniarfiginissaat pingaaruteqarpoq ilami ilaqtariippassuit taamanikkut eqqugaanikut ullumimut eqqugaasut aaqqiiffiginagit pisuutitassiorluta inissisimalersimanerput inuiaqatigiinni ilungersungartuuvoq. Pisuutitassarsiorani eqqugaasimasut qanoq aaqqiiffiginnaanerigigut ujartuinata maanna aammalluta kukkussutaasimasut ilinniarfiginnguarnagit inuiaqatigiinnut annertoorujussuarmik allannguiffiusussamik aaqqissuussisoqalerpoq

Nunarput Qallunaat Nunaannut pituttorlugu avammut niuerneru aqutissatuatut isigalugu, aalisartunut akit pitsaanerusussat aqutissioqqinnagit akiluttortitsineru saniatigut nunatsinni erniakkaanik attartuititsisarnej eqqunneqarnialerpoq tamannalu aalisartunut sunniutipiluutaaginnarani akinut pitsaanngitsumik sunniteqartussanngorlugu aaqqissuussisoqalenera Naleqqamiit niuernerlunnerujussuurtut taallugu isumaqatiginnngilluinaqqissaarparput

Ineriartornerup takutippaa raajarniutit 200 pallinnikuullugit amerlassuseqarnikuusut maannakkut ikittuararsuanngorlutik inissisimalersimasut, taakkulu nunamut tulaassuinerat tulaassuisussaataanerat nunami suliffinnut iluaqutaallutik inissisimanikut maannakkut aaqqissuusseqqinniarnermi fabrikkut pilliutaanialerput tamannalu inuiaqatigiit annertuumik malugisussaavaat aali aalisarnej inuussutissarsiutitta pingaarnersaattut inissiisimasuugaluartoq eqqarsaatiginnngilluinnarlugit inuppasuit aaqqissuusseqqinnikkut maannakkut eqqugaanerluttussanngorlugit aaqqiisoqalerpat Naleqqamiit uggoreqaarput atuisut tusaanagit politikkikkut sattaaserluni aaqqissuussisoqalerpat.

Pisassat nalillit nioqqutigineqarsinnaasut pigisat eqqunneqarnerani aalisartut, sulisartut aamma namminersortut amerlasuut pilliutaalerput taamatullu malitsigisaani sineriammi inuerusaaneq annertoq sakkortusillugu ingerlanniarneqalenera Naleqqamiit akuerinngilluinnarparput paasisinnaanatilugu allat takusinnasarpat takorusunngimmassuk, ajoraluartumik oqassaagunaasit qanormi oqarpugut.

Nunap inui aalisartullu ikiorniarlugit oqaasertalersorlugu akerlianik pilliutaasut eqqaanagit aaqqissuussilernej Naleqqamiit akueriuminaateqaarput inuiaat allat eqqarsaataasiat aningaasatilissuillu nuna allameersut kisimik aallaavigalugit oqaluutigaluni inuiaqatigiit kalaallit pigissagaat oqalutoqarnera tupigusuutigeqaarput ilami pilliutaasut killilersugaasullu nunatsinneersut pisinnaasut annertuumik eqqugaasussat annertummata.

Ersareqaq eqqarsartariaaseq kalaallit eqqarsartariaaserinngisaat kisimi atorlugu aaqqiiniartoqalersoq aammalu aningaasat kisimik qitiutillugit suliniartoqarmat ajorsartussat sattaaserluni naakkittaassuseqarluni pissusilersorfigineqarnerat Naleqqamiit tupigusuutigeqaarput

Tupigusuutigaarput nunami maani amerlasuut taamatullu nunap inui pilliutigalugit ajornersumik inissillugit qinikkatut sulinitsinni nunaqqaterpassuatta ajornerusumik inissinnisaanik inatsisiliorloqarnera paasisinnaangilluinaqqissaarparput.

Kukkussutaasimasut inunnullu amerlasuunut sunniutaasimasut ilinniarfiginagit taamatullu ilikkarfiginagit maannakkut pilliuteqangaatsiarluni aalisartut, sulisartut, namminersortut, ila Inuiaat Kalaallit ajorsartussanngorlugit initsisiliornerput piffissaq kingulleq angullugu tamaviaarluta aaqqiiffiginarsimagaluarparput ajoraluartumillu kalaallit qitiunatik nunap inui qitiunatik ataatsimut katersuuffeqartoqarpoq avatangiiserisat oqarituuterpassui tusaanngilluinaqqissaarlugit.

Ajugaasussat ikeqaat killeqaqaat, kikkut immikkut sullinneqartut ersareqaaq tamannalu maluginiarneqanngitsuusaarneqarsinnaanngilaq, tassalu aningaasaq kisimi qitiutillugu eqqarsartut uani ajugaatinneqarput ajornerpaarlu taamatut ajugaatinneqartut tassaanerulluik nunatta avatqaaneersut maani ineriartortitsisut nunaqartullu pilliutigalugit.

Aalisarnermut inatsisissaq nunap inuinit amerlanerpaanut iluaqutaasumik pioreersullu suleqatigalugit aaqqissuunneqarlunilu inerisarneqartussaana tamaviaarutigisimasarput tusaaneqanngilaq kattuffiit suliniuteqartut allallu aarlerinerat soqutiginnigilluinnarlugu sattaaserluni siunnerfeqarneq politikikkut soqutigittaalluinnartumik pissuserineqartoq ilungersunarpoq aammalu inuiaqatigiinni ingerlaaseqarnitsinni allanngortittariaqarluninartut ilagaat.

Kukkussutaasimasut Naleqqamiit ilikkarfigalugit aaqqiinissarput ingerlaqqinnissarpullu pingaartissivarput ilami aamma nalunngilarput PNNP kisimi periarfissatut isiginagu arlalinnik allanik periarfissaqartoq, aamma nutaat pulaniarnermini akiisussaatinngagit pisassinneqarniarneranni pioreersullu suleqataarusunnerat tusaaneqanngilluinnerat maluginiarlugulu tupigusuutigeqaarput.

Killiffipput imaannaanngitsuvoq Kattuffiit atusisut susassaartut tusaaneqaratik inissisimapput ilai tupinnanngitsumik ernumaneq pigaat aammalu ernumateqarnertik inuiaqatigiinnullu sunniuteqartumik nalimmassaqqittariaqarnertik oqariartuutigisaaraat Naleqqamiit tusaavagut.

Naleqqamiit tunngavilimmik tupiginerpaavarput piffissaq kingullerpaaq atorlugu, kukkussut annertoq tassaasoq Inatsit tamanut naligiimmik atuuttussaanneginera naaperiarneqarusuleriasaarmat. Allannguummullu kingunissaat paasiniarnissaat soqutigineqarani.

Kalaallit Nunatsinni inuussutissarsiutitta pingaarnersaat aalisarneq sattaaserluni allanngorniarlugu aaliangersaaffginarneqarnera Naleqqamiit akuersaarsinnaanngiilluinnartutut isigaarput aammalu akisussaassuseqanngilluinnartut isigiinnaratigu tusaaniarani Kattuffiit nunap inui qulaatiinnarlugit aaliangersaniarneq akuerinngilluinnarparput.

Nammisortutut ingerlasut annertoorujussuarmik ilanngartuifigineqaannanngillat, kisianni aamma inerisaqataaniarnerat aningaasalersueqataasinnaanerallu annertuumik innarlerniarneqarpoq. Pisortat ingerlataanni aningaasatigut kingunerluutaasussat qulaajaffigeqqaarnagit aningaasaliissusanillu qulakkeerinnigani maannakkut siunnerfeqartoqarnera assorujussuaq inuiaqatigiinnut sunniupiluutigisassai aarleqqutigaaq taamatullu fabrikkat matoorarniarneqarlutik inissiffiussut pisortat ingerlartsiviini sorliussanersut oqaatiginaveersarneqarlutik innuttaasut sinerissami toqqissimajunnaarneranik pisortat pilersititsipput.

Pilersaarusionerlunneq sattaaserluni taamungaannaq aaliangersaanerit fabrikkat matooragassat suut maorarneqassanersut oqaatigisinnaanagit kingupilussai oqaluttuarisinnaanagit maanna aliangersaanerit inuiaqatigiinnut mittatigininninnertut toqqissimajunnaarnermik pilertitsisuusut oqaatigisariaqarput.

Inatsisartut Inatsisissamik aaliangiisnaanngilagut kingunissai nalullugit taamatullu neriuuteqaannarluta ajornavianngitsoq neriuutigalugu aaqqiiniaannarsinnaanngilagut. Inuiaqatigiinnut aningaasatigut allatigigullu sunniutissai takusinnaallugit aaqqiisoqartariaqarpoq nunatta aningaasarsiornera sumiiffinni aningaasarsiornerit ajalusoortinneqarluninassanngippata.

Mittarfissuarnut aaliangersaanerit kukkussutaasimasut uani uteqqittariaqanngillat maannakkummi tusaalereerpagut Kangerlussuarmiit nuugartussat sunniutissai aallaqqaammullu taakkartukkagut allaat maanna kingusinaarluni takuneqalerlutik allaat taasiiffigeqqullutik kommunit ilaasa suaartaatigilerpaat sunniutigisai qangaaniilli aarleqqutigisagut taakkartoreernikuusagut tusaanngitsuusaarneqarsimagaluartut piviusortai takkussuutilermata.

Aalisarnermut Inatsisissamut siunnersuut tusarniaassutaanerata nalaani tusarniaassutigereerneranilu Naalakkersuisut nunatsinnit angalaqattaarput, tunuliaqutingnooq tapersiinerat politikkiminnut qulakkeereerlugu tusarniaaqqippunngooq. Tusarniaanermi akissuterpasuit aammalu naleqqussaareerluni naleqqussakkat annikitsuinnanguit aallaavigalugit saqqummiisaartut Kattuffiit susassaqtullu assigiinngitsut takutippaat kingunipiluutigisassai amerlaqisut arlaqartut innuttaasut Kattuffiillu tusaaniarneqarsimagatik tamangajammik misisigisimasorpasuuusut ataasiakkaanguit ilaannakusoortumk isuamaqataasut eqqaassangikkaanni.

Siullermeerneraniik massakkumut, susassaqtut aammalu kattuffiit siunersiorneqarsimapput. Qaammat ataasingajassuaq politikkerfiginagu, isumaqatiginniartoqarnani, aatsaat piffissaq kingulleq atorlugu Naalakkersuisooqatigiit iluminni isumaqatiginniarpud. Inerneratalu takutippaa suli susassaqtut kattuffiillu tusaaneqarsimanatik, puttup iluani aqutissamik nanisaqaratik allannguiniartut.

Innuttaasut neriutigisimavaat politikerit nunatsinni amerlanerpaanut pitsaanerpaamik ujartuinissaat. Takorloorneqarsimagunangilaq ammanerusumik aqutsiumariarluni, illuatungiliuttullu suaartaannarneraariarlugit, killiffigissagipput kalaallit ajorsartussannagortinneqarnerat.

Ajoraluartumilli isummanik allanik tusarnaarumanatik partiit anginersat marluk ullumikkut nammineq pissaaneqarnissatik qinerpaat. Qularutigineqarunangilarmi piviusut paasilerunikkit, nammineq ajortuliatik aaqqinniarlugit qineqqusaaqqikkumaarmataasit ajorluinnartumik aaqqiinikut.

Nunap inuinit pilliuteqarneq akuerinngilarput aalisartorpassuarnut pilliuteqarneq akuerinngilarput aammalu namminersortut pisortallu assigiinngititsiuffiusumik inatsisiliorlugit iliuuserqarnerat akuerinngilarput, taamaammat naligiinngitsumik inissiiniarneq akuersimannngilarput taamaammallu assigiimmik inatsit atuunnissaa sakkortuumik kaammattuutigisimavarput.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokratineersut siunnersuut pillugu ima oqaaseqarumapput:

"Aalisarneq pillugu inatsit siuariartuutaalluni ineriartuutaasoq kissaatigalutigu Demokratit tungaannit aallaqqaataaniilli nalunarutigaarput. Aammattaaq niuernikkut atugassarititanik aallaaveqarnerusumik inatsiseqartariaqartugut arlaleriarluta oqaatigisarpaput. Eqqaamaneqassaaq aalisarneq avammut nioqutissiatuarigatsigu. Inuiaqatigiinni atugarissaarnitsinnut annertuumut akisuumullu annertuunerpaamik kisiartangajaallunilu tapeeqataasuuvoq.

Tamatuma saniatigut inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngasumik naatsorsuinerit tutsuiginartut aalisarneq pillugu inatsimmut tunngavigineqarsinnaasut amigaatigaagut. Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit kisiinnaasa atuaraanni annertuumik kinguneqarnissaa takuneqarsinnaavoq. Tamanna inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut suliffissatigullu annertooujussuarmik kinguneqassasoq Naalakkersuisut namminneq allapput. Suliffissanik akeqarnissaa nassuerutigineqarpoq. Aalisarnermut aningaasalersuiniarneq ajornakusuussasoq nassuerutigineqarpoq. Allaallumi Royal Greenland pisortanit pigineqartoq raajarniarnermi qularnaveeqqusiisussatut isigineqarpoq. Tamanna immiini unammilleqatigiinnermi

naligiinngitsumik atugassaqartitsilissaaq. Tunngavissalli maanna aamma allanngorput, tassa raajartassiissutaasa ilarujussuannik ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut ilanngaaffiginiarmatigit, tamatumalu peqatigisaanik pisassiissutit amerlassusissaattut killilliusap ataani toqqaannartumik toqqaannangitsumillu pisassiissutit ataatsimut naatsorsorneqarniarlutik.

Inatsisissatut siunnersuut aallaqqaataaniillu isornartoqartipparput. Uagut inuiaqatigiittut piitsuunerulernissarput aammalu suliffeqarfiit ataasiakkaat sakkortuumik pillarnerisigut ingerlatsivinni assigiinngitsuni annertooujussuarmik aningaasalersuisussaqaarnikkut ajornartorsiortoqalernissaa ernummatigisimavarput. Tamatuma nunami imaanilu suliffissarpassuarnik akeqarnissaa ernummatigisimavarput.

Ataatsimiititaliallu isumaliutissiissutaa qiviraanni uagut Demokraatit tungaannit ernummateqarnerput minnerulinngilaq. Isumaliutissiissummi atuarneqarsinnaasutut ingerlataqartut inatsimmik taassuminnga malinnittussat tamaasa naapeqatigisimavagut. Aalisartut, aningaaseriviit, kattuffiit il.il. Aamma taakku nilliaataat avaqunneqarsinnaangillat. Tunngaviusumik isigalugu tamangajammik isumaqarput pitsaasumik tunngavissaqarluta tamanna torersumik ingerlattariaqaripput.

Tassunga atatillugu aalajangersimanerusunik ima oqaaseqaateqarumavunga:

1) Tusarniaaneq assorsuaq isornartoqarpoq. Juullip nalaani ingerlanneqarnerata kattuffinnit tamangajannit isornartorsiorneqarnerata saniatigut tusarniaanermut akissutit amerlanerpaartaasa akuerinissaat Naalakkersuisunit kissaatigineqarsimangilaq. Akissutigineqartut taakku ilarparujussui ingerlatsiveqarfinni assigiinngitsuni soqutigisaqatigiinnit pingaarutilimmik inissisimasunit tunngavilersorluagaapput.

2) Inatsisissatut siunnersuut tunngavigalugu politikikkut isumaqatigiinniarTOQARSIMANNGIMMAT erseqqissaatigineqassaaq. Inatsisissatut siunnersuuteqartoqarnerata kingorna akunnermi kingullermi taamaallaat imarisai isumaqatigiinniutigineqarput. Tamanna politikikkut akuerineqarsinnaangilluinnarpoq. Ingammik ammasuunissamik peqataatitsinissamillu oqaluttoqartillugu.

3) Isumaqarpugut pisassiissutit amerlassusaasa killissaannik aalajangersaaneq misissueqqissaarinernik naammattumik pitsaassusilinnik tunngavilersorneqanngitsaq. Isumaqarpugut suliffeqarfiit pioreersut ukiuni 40-ni suliffeqarfimminnik ineriartortitsisimasut pillarneqartariaqanngitsut. Pisassiissutit amerlassusaasa killissaat ingerlatseqatigiiffinnut tamanut 20 %-imut inissinneqarpat tamatuma pisassiissutit ima amerlatigilersissavai ineriartornermut aningaasalersuisussaarusalluni. Aningaaseriviit soraarnerussutisiaqalernissamullu aningaasaateqarfik SISA erseqqissumik nalunaarput piffissaq pisassiissutinik piginniffiusoq minnerpaamik sivisunerusumik akilersuiffiusinnaasariaqartoq. Tamanna amerlanerussuteqartunit akuersaarneqanngilaq aningaasaqaarnikkullu kingunerluuteqarujussuassalluni.

4) Pisassiissutit inunnit ataasiakkaanit pigineqarsinnaasut 12,5 %-iunissaat isumaqatiginngilarput. Qaffasinnerusumilli killiliisoqarnera inuiaqatigiinnut aalisarnermullu

iluqaataassappat? Tamannali ilisimaneqanngilaq Naalakkersuisut aamma tamatumani naammattumik pitsaassusilimmik naatsorsuisimanngimmata.

5) Pisassiissutit amerlassusissaattut killilliussap ataani toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu piginnittuuneq aningaasalersuissat eqqarsaatigalugit ajornartorsiutinik pilersitsivoq. Islandimi maanna periutsip atuuttup isiginiarneqarnerunissaa kissaatiginartipparput, tamatumani ingerlatseqatigiiffiit nunaqavissut aningaasaateqarluartut aalisarnermi aningaasalersuinissamut periarfissinneqartarlutik.

6) Nunat allamiut piginnittuunissaat inerteqqutaalersinniarneqarpoq imaluunniit taamaappa? Pisassiissutinit pigisat utertinneqarnissaannut piffissaliunneqartoq ukiunik tallimanik-qulinik sivitsorneqarpoq, tamatumalu saniatigut immikkut ittumik akuersissuteqarnissamut periarfissaqarluni. Inatsit nutaaq malillugu soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfiup suminngaanneersuugalaruniluunniit nunami maani ukiuni tallimani allakkanut nakkartitsiveqarnissaa pisassiissutinik pisinissaanut kisimi piumasaqaataavoq. Tamanna marloqiusamik paasineqarsinnaavoq, isumarpullu malillugu taama inatsisiliortoqarsinnaanngilaq. Inatsimmilu pissutsit tamaasa isigissagaanni periuseq tamanna naapertuutinngilaq.

7) PNNP-ip atuutsinneqalernissaa pitsaasuusooq isumaqatigaarput, aamma sinerissap qanittuani aalisarnermi. Tamanna aalisartunut pitsaanerusunik atugassaqaartitsilissaaq aammalu piumasunut pitsaasumik ineriartortitsinissamut periarfissiilluni. Eqqaamaneqassaaq taama aalisarnermut ikaarsariartut aalisarlutik pisarisartakkamik amerlaqataannik pisassinneqassammata. Aqutsinerli eqqumaffigineqartariaqarpoq. Qaleralinnut TAC tamarmiusooq annikitsuaraannanguamilluunniit apparneqarpat inuit ilaannut annertoorujussuarmik kinguneqarsinnaavoq.

8) Sinerissap qanittuani raajarniartut 75 %-imik tunisassiornissamut akuersissummik tunineqarnissaat isumaqatigilluinnarparput. Aalisartut ataasiakkaat aalisagartaminnik qaleraartaminnillu tunisinerminni akinik pitsaanerpaamik pissarsinissaannut tulaassisussaatitaaneq ataatsimut isigalugu naapertuutinngitsumik unammilligassaqaartitsisoq isumaqarpugut. Iluqauteqarnissamulli pisussaaffiup 85 %-imut inissinneqarnera akerleraarput. Ingerlataqartut amerlavallaat pisassiissutitik tamakkerlugit pisarinngikkunnikkitt tamanna soorunami naapertuutinngilaq, pisassiissutinilli pigisat ilaannik pinngitsaaliissummik tuniniaaquneqarsinnaaneq inatsimmi periarfissaassanngilaq. Tamanna killiussatut atugassaritissallugu pitsaasuunngilaq.

Oqareernittut inatsit matumani pineqartoq pitsaasumik tunngavissaqarluni torersumik suliarineqartariaqarpoq. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat suliffissallu pillugit misissueqqissaarinerit pitsaasut suliatsinni tunngavigisariaqarpagut. Maanna taamaattoqanngilaq, taamaatumillu inatsisissatut siunnersuut soorunami tapersersinnaanngilarput."

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnil-
luni inatsisissatut siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Kristian Jeremiassen
Siulittaasoq

Jens Napātōk
Siulittaasup tullia

Harald Bianco

Mikivsuk Thomassen

Jens Kristian Therkelsen

Karl Tobiassen

Jens Frederik Nielsen